

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureys, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Gasophoping in de lebmaag verwijderen via een gaatje in de buikwand

Tympanie bij kalf

De routineklussen tijdens het bedrijfsbezoek zitten erop. We lopen terug via de kalverstal. Prachtige kalveren stuiteren rond in het strohok. Eentje blijft er echter liggen. Het dier oogt niet helemaal fris. De hangende oortjes zijn genoeg reden om even het hok in te springen.

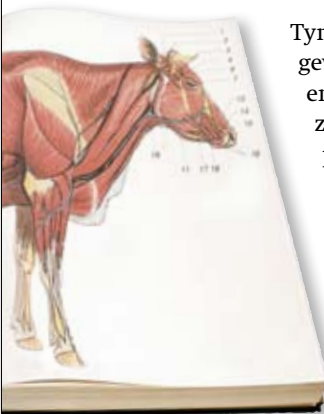
Met moeite komt het diertje overeind. Meteen valt op dat het kalf helemaal bol staat, 'tympanisch' wordt dat ook wel genoemd. Het kalf drinkt nog melk, maar zal binnenkort gespeend worden. De boer vertelt me ondertussen dat er vanochtend nog niks aan de hand was. En dat het een van de betere kalveren was.

Met een sonde kijk ik of er lucht af te laten is. Een klein beetje geelgroene drab komt er via de sonde naar buiten, maar geen lucht. Als ik met de stethoscoop luister en tegelijkertijd met mijn vingers tik, krijg ik een hoog pinggeluid op de rechterkant van de buik te horen. Ook klotst het in het inwendige als ik onder in de buik por. Ik besluit om samen met de veehouder het dier op zijn rug te leggen. Weer ga ik de 'ping' opzoeken met mijn stethoscoop en vingers. Dit bevindt zich vlak achter de ribboog. Nadat ik het plekje ontsmet heb, steek ik een holle naald in de buik. Een zure lucht sproeit me direct in het gezicht. Ik probeer zo veel mogelijk lucht af te laten lopen. Als er alleen nog wat zure vloeistof opborrelt, stop ik en leggen we het kalf in een comfortabelere positie.

Via een infuus krijgt het kalf vloeistof, antibiotica en een ontstekingsremmer. Met de sonde laten we er elektrolytenoplossing in lopen. Een kalf 'back in shape' laat ik achter. De volgende morgen laat de veehouder me weten dat er een hoop dunne stinkende mest was afgekomen en dat het kalf een heel stuk was opgeknapt.

De encyclopedie **tympanie**

Tympanie bij kalveren is meestal het gevolg van gasproductie door bacteriën. Bij de zogenaamde pensdrinkers zorgt melk die achterblijft in de pens voor een gistingproces en daardoor een ophoping van lucht. Deze vieze lucht is doorgaans af te laten lopen via een maagsonde. Bij lucht in de lebmaag lukt dat niet en is een opening in de buikwand nodig.

Normaal wordt voedsel, in dit geval melk, in de lebmaag

verzuurd. Bacteriën sterven af bij een lage zuurtegraad. Gaat hier iets mis, zoals te grote porties ineens of melk van verkeerde kwaliteit, dan kan er toch bacteriële groei optreden.

Een beruchte bacterie is clostridium. Deze bacterie kan zich zeer snel vermenigvuldigen en tevens gas produceren. Als er ook nog gifstoffen worden aangemaakt, dan zijn er alle ingrediënten om een kalf snel te laten sneuvelen.

Op sommige bedrijven komt tympanie bij de kalveren meer voor dan op andere. Hygiëne, letten op de aanmaak van melk en niet te grote porties melk in één keer verstrekken zijn attentiepunten om verdere gevallen te voorkomen. Maar bij de behandeling is snelheid geboden.